

Interview Marije Verduijn

Het interview met Drs. M. Verduijn (Marije) vindt plaats in het kantoor van het Centraal Museum, een statig pand in de Agnietenstraat in Utrecht. Na Rogier Schumacher is zij het tweede, nu niet meer zo nieuwe, Utrechtse OKBN-bestuurslid dat ik bezoek.

Wat is jouw voorgeschiedenis?

Marije studeerde *Nederlandse taal- en letterkunde* aan de Universiteit Utrecht. Na haar studie meldde zij zich aan voor de master *Museologie* die de Reinwardt Academie in samenwerking met de University of Leicester verzorgde. Haar loopbaan begon bij de Nederlandse Museumvereniging, een baan die ze combineerde met aanstellingen bij Bureau IMC en Adlib. Inmiddels werkt zij ruim 10 jaar bij het Centraal Museum waar zij Mariëtta Dirker en Roman Koot opvolgde als coördinator Collectie Centraal (toen de verzamelnaam voor informatiecentrum en bibliotheek). Tegenwoordig is zij Hoofd Collectiebeheer met als belangrijkste taak het beheer van de collectie, de bibliotheek en het beeldarchief. Daarbij wordt zij ondersteund door zo'n 13 medewerkers (circa. 10 FTE).

Belangrijke veranderingen in de afgelopen vijf jaar?

In de afgelopen 10 jaar groeide Marije in haar huidige functie. "Ik kreeg daardoor een steeds bredere kijk op mijn werk en meer begrip voor de lange adem die nodig is bij het beheer van de museale collectie en de positionering van het museum binnen de Domstad, Nederland en zelfs internationaal." Een leuk project was de nieuwe museale website, het was heel bijzonder vanwege het goede samenspel tussen educatie, collectie en marketing. Marije is tevreden over de prominente plek die de collectiedatabase heeft gekregen en vooral de presentatie van de zoekresultaten middels clustering wat het voor niet-gespecialiseerde gebruikers aanzienlijk eenvoudiger maakt om te zoeken. Uiteraard kunnen gevorderde en professionele gebruikers ook nog geavanceerd zoeken.

En de komende jaren?

"Een interessant nieuw project is de 'follow-up' van de nulmeting van de collectie in verband met de verzelfstandiging van het museum. In deze nulmeting is vastgelegd wat het museum in beheer krijgt en in welke staat dit materiaal zich bevindt. De nulmeting maakte duidelijk dat er op verschillende gebieden 'achterstallig onderhoud' is aan de collectie en daar gaan we nu mee aan de slag."

Vanwege de privatisering is er grootschalig onderzoek verricht naar de herkomst van bruiklenen. Per bruikleen werden de erfgerechtigden getraceerd, op de hoogte gesteld van de privatisering en vervolgens gevraagd wat zij met het bruikleen wilden.

Overigens beschouwt Marije de verzelfstandiging als de grootste uitdaging voor de komende jaren. "Het museum is een stichting geworden met een Raad van Toezicht waarbij de wettelijke status van de medewerkers is veranderd. In de toekomst blijft het museum van de gemeente Utrecht geld ontvangen voor de financiering van de basistaken maar voor de tentoonstellingen en voor het verwerven van aanwinsten moet het museum steeds weer aanvullende financiering zien te vinden."

Een belangrijke ontwikkeling is volgens haar het beschikbaar komen van open data. In 2012 nam zij deel aan *Open Cultuur Data*, een masterclass voor medewerkers van culturele instellingen waarin kennis werd verworven over het beschikbaar stellen van data in een digitaal (standaard)formaat zodat deze geraadpleegd, verspreid en in nieuwe toepassingen gebruikt kan worden. "De winst voor de aanbieder ligt in de sfeer van meer naamsbekendheid. Daarnaast kunnen onbekende collectieonderdelen gebruikt worden die daarmee misschien voor de eerste keer voor het voetlicht treden en kunnen er verbanden worden gelegd waar we zelf niet aan gedacht zouden hebben. Enige terughoudendheid van de kant van de aanbieder wordt vaak veroorzaakt door de angst dat de gegevens niet kloppen omdat deze nog onvoldoende zijn gecontroleerd en/of aangevuld." Uiteindelijk is er in het Centraal Museum gekozen om daar overheen te stappen. "De voordelen van het beschikbaar stellen van de informatie die we hebben, wegen voor ons zwaarder dan de nadelen. We hopen dat er mooie toepassingen worden ontwikkeld met de gegevens die wij leveren." *Rijksmonumenten.info*, een door ab-c media ontwikkelde app gebaseerd op open data van onder meer de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Wikipedia, vindt Marije een mooi voorbeeld van gelukt hergebruik.

Kun je een werkdag beschrijven?

Zij heeft uit hoofde van haar functie zitting in het management van het museum en vergadert daarom zeer veel. "Een derde van mijn dag bestaat uit management- of programmeringsoverleg en bijeenkomsten in projectgroepen; nog een derde uit het aansturen van mijn afdeling en bilateraal overleg met afdelingshoofden c.q. conservatoren. Het laatste deel besteed ik aan beleidsontwikkeling c.q.- uitwerking." Zo werkt zij nu aan een voorstel voor een aantal vacatures en aan plannen voor het standaardiseren van de werkzaamheden binnen haar afdeling. Uitgangspunt daarbij is SPECTRUM, een internationale standaard voor collectiemanagement waarbij wordt getracht om de procedures rond collectiebehoud, beheer, mobiliteit en digitalisering te optimaliseren. SPECTRUM is bij een groeiend aantal Nederlandse erfgoedinstellingen in gebruik.

Binnen het Centraal Museum zijn de bibliotheek- en collectiecatalogus aan elkaar gekoppeld in Adlib. Toch heeft het museum nog last van een erfenis uit het verleden toen het museum TINreg en Tinlib naast elkaar gebruikte: een deel van de literatuur die bij de beschrijvingen van de voorwerpen werd opgevoerd, is niet in het bezit van de museumbibliotheek.

Zij signaleert dat er binnen de musea veel druk ligt op de tentoonstellingen. De conservatoren hebben steeds minder gelegenheid voor diepgaand onderzoek. Conservatoren en onderzoekers kunnen uiteraard gebruik maken van de diensten die de bibliotheek en de collectieregistratie bieden. Haar afdeling begeleidt en faciliteert ook onderzoek aan objecten in de depots. Marije heeft geen gelegenheid meer om zelf onderzoek te doen. Vroeger heeft zij bijgedragen aan de beschrijving van

oude drukken in de *Short-Title Catalogue, Netherlands* en aan provenance onderzoek voor *Herkomst Gezocht*.

Contacten buiten het museum

De medewerkers van het museum gebruiken de collectie literatuur in de Universiteitsbibliotheek Binnenstad van de UU hoewel de conservatoren het materiaal niet ter plekke raadplegen. Zij laten de benodigde literatuur ophalen door medewerkers van de bibliotheek. Marije heeft contact met Rogier Schumacher. "Misschien kunnen conservatoren in de toekomst deelnemen aan de instructies die Rogier geeft aan de universitaire medewerkers want de Universiteitsbibliotheek biedt ook toegang tot digitale informatie die op het Centraal Museum voor de conservatoren niet toegankelijk is."

Marije is in 2011 gevraagd om lid te worden van het OKBN-bestuur. Het collegiale contact dat daaruit voortkomt, vindt zij waardevol maar inhoudelijk heeft zij meer aan de discussies binnen SIMIN en DEN. De websites van de Museumvereniging, het RKD, de RCE, SIMIN en DEN bezoekt zij regelmatig, op het terrein van de sociale media volgt zij.

Zij werkt, samen met het ModeMuseum Provincie Antwerpen en het Victoria and Albert Museum in Londen, mee aan *Europeana Fashion*. "De inbreng van het Centraal Museum is breed, niet alleen wat de kleding betreft - die varieert van streekdracht tot hedendaagse mode - maar ook qua informatiedragers. Dit kunnen 'gewone' afbeeldingen zijn maar ook divers audiovisueel materiaal, zoals presentaties op modeshows." Problematisch bij dit soort materiaal is dat er nogal wat rechthebbenden zijn wat vrije toegang bemoeilijkt. Enkele delen van de collectie die in *Europeana Fashion* zijn opgenomen, vindt men ook in het *Geheugen van Nederland*.

Marijes afdeling geeft conservatoren en het management advies bij bruikleenaanvragen. Er stonden de afgelopen maanden kunstobjecten van het museum in het Metropolitan Museum of Art (New York), het Maxxi (Rome) en het Vitra Design Museum (Weil am Rhein). Een veel gevraagd onderdeel van de collectie zijn de schilderijen van Van Gogh uit de collectie Van Baaren, een voormalig particuliere verzameling met voornamelijk Franse en Nederlandse schilder- en beeldhouwkunst (1850-1950).

Wat ligt er op jouw nachtkastje?

Marije leest veel maar wel in pieken en dalen. Zij is momenteel bezig in *Mr Gwyn* van Alessandro Baricco, dagelijks leest zij de krant op haar iPad en zij kijkt graag naar series op DVD, zoals de *Borgen*-reeksen.

Martien Versteeg,

31 mei 2013